

سوالات پیشنهادی درس هشتم تاریخ دهم انسانی

- ۱- موقعیت جغرافیایی فلات ایران را بنویسید؟ فلات ایران از شمال به دریای طبرستان (مازندران) و دریاچه ی اورال، از غرب به جلگه ی بین النهرین، از جنوب به خلیج فارس، دریای مکران (عمان) و اقیانوس هند و از شرق به جلگه ی سند محدود می شود. کوه ها و رشته کوه های بزرگ و کوچکی، این فلات را در بر گرفته و در دامنه و میان آن ها، دشت ها و جلگه هایی با آب و هوای متفاوت به وجود آمده است.
- ۲- چه عواملی از گذشته های بسیار دور محیط مناسبی را برای زندگی انسان ها و برپایی سکونتگاه های روستایی و شهری در فلات ایران به وجود آورده است؟ نواحی کوهپایه ای و سرزمین های پست ایران، براساس میزان بارندگی و رطوبت آن ها.
- ۳- موقعیت جغرافیایی فلات ایران از چه جهاتی بر وضعیت تاریخ و تمدن در ایران تأثیرگذار بوده است؟ ۱- ایران به واسطه ی موقعیت جغرافیایی خاص خود در جنوب غربی آسیا، پل ارتباطی میان شرق و غرب جهان باستان محسوب می شد. در عصر باستان، مهم ترین راه های زمینی و دریایی که تمدن ها و کشورهای بزرگ را به یکدیگر متصل می کردند، از میهن ما می گذشتند و خلیج فارس و دریای مکران نقش مهمی در برقراری ارتباط تجاری، سیاسی، نظامی و فرهنگی میان سرزمین های دور و نزدیک جهان آن روز داشتند. ۲- کشور ما به خاطر موقعیت جغرافیایی خود، پیاپی در معرض مهاجرت ها و هجوم اقوام مختلف و حمله های نظامی حکومت های خارجی قرار داشت.
- ۴- موقعیت ارتباطی فلات ایران به عنوان پل ارتباطی میان شرق و غرب جهان باستان چه پیامدی برای ایران داشت؟ چنین موقعیت جغرافیایی، ایران را به کانون مبادلات فرهنگی، هنری و اقتصادی در جهان باستان تبدیل کرده و موجب شده بود که ایرانیان نقش فعال و مؤثری در انتشار و گسترش فرهنگ و تمدن به عهده گیرند.
- ۵- سابقه ی حضور انسان در فلات ایران مربوط به چه دوره ای است؟ سابقه ی حضور انسان در فلات ایران به طور دقیق روشن نیست، اما بعضی از پژوهشگران احتمال مهاجرت گروه هایی از جمعیت های انسانی را از آفریقا، آسیای مرکزی، قفقاز و شبه قاره ی هند به سوی سرزمین ما، در دوران پارینه سنگی قدیم مطرح کرده اند.
- ۶- کهن ترین نشانه و آثاری که از حضور انسان در ایران تاکنون کشف شده مربوط به کجاست؟ مربوط به بستر کشف رود در نزدیکی مشهد در خراسان رضوی است.
- ۷- ساکنان اولیه ی فلات ایران از چه زمانی و چگونه به دوره ی یک جانشینی و تولید خوراک وارد شدند؟ ساکنان نواحی کوهپایه ای زاگرس حدود ۱۲ هزار سال پیش شروع به کشت گیاهانی مانند جو و گندم و اهلی نمودن جانورانی مثل بز و گوسفند کردند. این اقدام به منزله ی ورود انسان از دوره ی شکار و گردآوری خوراک به دوره ی یک جانشینی و تولید خوراک در فلات ایران محسوب می شود.
- ۸- نخستین سکونتگاه ها و روستاهای ایران از چه زمانی پدید آمده اند؟ با روی آوردن گروه هایی از مردم به کشاورزی و دامپروری، به تدریج سکونتگاه ها و روستاهایی نخست در غرب و سپس در دیگر مناطق ایران پدید آمد.
- ۹- ساکنان نخستین سکونتگاه ها و روستاهای ایران در چه زمینه هایی به فعالیت می پرداختند؟ ساکنان این سکونتگاه ها با گسترش و پیشرفت مهارت های ابزارسازی شان، علاوه بر آنکه فعالیت های کشاورزی و دامداری خود را گسترش بخشیدند، در زمینه ی

صنایع و هنرهای گوناگونی مانند سفالگری، فلزکاری، بافندگی، خانه سازی نیز به پیشرفت ها و موفقیت های چشمگیری دست یافتند.

۱۰- مهم ترین دستاوردهای ساکنان فلات ایران در دوران پیش از تاریخ در زمینه های سفالگری و فلزکاری چه بوده است؟ **سفالگری:** با اختراع چرخ سفال در ۶ هزار سال پیش، دگرگونی بزرگی در ساخت ظروف سفالی به وجود آمد. ظروف سفالی ساده و نقش دار متنوعی از سکونتگاه های باستانی ایران به دست آمده است. **فلزکاری:** ۱- یافته های باستان شناسی نشان می دهد که مردم ایران از حدود ۸ هزار سال پیش با چکش کاری بر روی رگه های طبیعی مس، برخی ابزارها به ویژه زیورآلات مسی می ساختند. ۲- یکی دیگر از دستاوردهای صنعت فلزکاری ساکنان فلات ایران، ساخت اشیا و ابزارهای مفرغی از طریق آمیختن مس با ماده ی قلع بود. ۳- اشیا و ظروف سنگ صابونی، یکی دیگر از مصنوعات است که توسط مردم برخی از سکونتگاه های کهن به ویژه جیرفت و تپه یحیی در استان کرمان، با مهارت و ظرافت تمام ساخته می شد.

۱۱- بقایای کوره های ذوب و قالب گیری مس در کدام سکونتگاه های ایران پیدا شده است؟ در برخی سکونتگاه های کهن مانند شهداد، تل ابلیس و تپه یحیی در استان کرمان و تپه ی زاغه در قزوین.

۱۲- مفرغ های کدام منطقه بهترین نمونه از صنعت و هنر فلزکاری ایران به شمار می روند؟ مفرغ های لرستان.

۱۳- دستاوردهای ساکنان فلات ایران در دوران پیش از تاریخ در زمینه خانه سازی چه بوده است؟ ساکنان فلات ایران نیز مانند مناطق دیگر جهان، در ابتدای یکجانشینی، سرپناه ها و کلبه هایی نه چندان مقاوم از سنگ، چوب و شاخ و برگ درختان و گیاهان می ساختند. آنان اندک اندک آموختند که با استفاده از گل و سنگ و سرانجام خشت، بناهای محکم تری بسازند. آنها سطح دیوارها را با کاهگل می پوشاندند و گاه رنگ آمیزی می کردند و سقف خانه ها را معمولاً با تیرهای چوبی می پوشاندند.

۱۴- نخستین شهرهای فلات ایران در کجا به وجود آمدند؟ شوش و چغامیش در خوزستان؛ شهداد و جیرفت در کرمان؛ شهر سوخته در سیستان و سیلک در کاشان از جمله ی این شهرها بودند.

۱۵- سرزمین اصلی ایلامیان شامل چه مناطقی بود؟ جلگه ی خوزستان و مناطق کوهستانی زاگرس جنوبی و میانی بود.

۱۶- چرا فرمانروایان سومری و آکدی پاپی به سرزمین ایلامی ها لشکرکشی می کردند؟ زیرا که اقتصاد بین النهرین نیازمند منابع طبیعی و معدنی فلات ایران بود.

۱۷- چگونگی تأسیس حکومت ایلام را توضیح دهید؟ تاخت و تازهای پاپی فرمانروایان سومری و آکدی به سرزمین ایلام، سرانجام سبب شد که حاکمان کوچک و مستقل ایلامی در حدود ۲۶۰۰ ق.م. با یکدیگر متحد شوند و پادشاهی ایلام را تأسیس کنند.

۱۸- روابط ایلامیان با همسایگان بین النهرینی خود را بنویسید؟ حکومت و تمدن ایلام، همواره با همسایگان بین النهرینی خود مانند سومریان، اکدیان، بابلیان و آشوریان ارتباط تنگاتنگ سیاسی، فرهنگی و تجاری داشت. قلمرو ایلام بارها مورد هجوم سپاهیان بین النهرین قرار گرفت و استقلال خود را از دست داد؛ اما ایلامیان دوباره قدرت می گرفتند. پادشاهان ایلام نیز هرگاه فرصتی به دست می آوردند به بین النهرین لشکرکشی می کردند.

۱۹- روابط ایلام با مناطق فلات ایران و سرزمین های مجاور آن مانند آسیای صغیر و هند در چه زمینه ای بود و چه نتایجی داشت؟
ایلام با دیگر مناطق فلات ایران و سرزمین های مجاور آن مانند آسیای صغیر و هند، روابط تجاری داشت و موجب شکل گیری روابط فرهنگی میان این سرزمین ها شد و دین، فرهنگ، خط و زبان آنها را تحت تأثیر قرار داد.

۲۰- حکومت ایلام بر اثر یورش ویرانگر چه قومی دچار انحطاط و فروپاشی شد؟ آشوریان.

۲۱- وضعیت شهر شوش در دوره ی ایلامیان چگونه بود؟ شوش در مرکز جلگه ی خوزستان، یکی از پایتخت های ایلامیان بود. این شهر که یکی از کهن ترین شهرها و مراکز تمدنی جهان به شمار می رود، در دوران حکومت ایلامی ها به اوج شکوفایی اقتصادی رسید و پیشه ها و صنایع مختلفی مانند سفالگری، فلزکاری و بافندگی در آن شهر رونق یافتند.

۲۲- پایتخت ایلامیان در بخش شرقی قلمروشان (واقع در استان فارس امروزی) چه نام داشت؟ انشان یا آنزان.

۲۳- معماری در دوره ی ایلام چگونه بود؟ در دوره ی ایلام، معماری پیشرفت چشمگیری کرد و استفاده از آجر در ساختن بناها رایج شد.

۲۴- شاهکار معماری دوره ایلام را نام ببرید و ویژگی های آن را بنویسید؟ معبد چغازنبیل در نزدیکی شهر شوش، شاهکار معماری آن دوره به شمار می رود. این معبد با استفاده از خشت خام در چند طبقه بنا شده است و روکشی از آجرنوشته ها و آجرهای لعاب دار دارد.

۲۵- وضعیت دین و اعتقادات ایلامیان را شرح دهید؟
۱- ایلامیان به خدایان متعددی اعتقاد داشتند و از آنان برای پیشرفت در کار خود کمک می خواستند.
۲- به عقیده ی مردمان ایلام قدیم، خدایان دارای نیرویی ماوراء طبیعی بودند که آنان را بر انجام هر کاری قادر و توانا می ساخت.
۳- از جمله محبوب ترین خدایان ایلامی، اینشوشیناک به معنی خدای شهر شوش بود و معبد چغازنبیل، ستایشگاه این خدا محسوب می شد.
۴- الهه های مادر نیز بسیار مقدس بودند و مقام رفیعی در سلسله مراتب خدایان ایلامی داشتند. ایلامیان این الهه ها را به عنوان مادر خدایان می پرستیدند و برای آنان معابدی ساخته بودند.
۵- در ایلام، کاهنان آداب و تشریفات دینی را زیر نظر کاهن بزرگ به جا می آوردند.

با تشکر - زنگنه سرگروه تاریخ ایزده

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir